

Joanna Rajkowska, *Dotleniacz*, Plac Grzybowski w Warszawie, 20.07–20.11.2007
Kuratorka: Kaja Pawełek; projekt architektoniczny: Lech Mill, Maciej Walczyna
Projekt ławek: Michał Kwasięborski, Fundacja Bęc Zmiana, Biuro Architektury
i Planowania Przestrzennego Miasta st. Warszawy
Realizacja: CSW Zamek Ujazdowski.

fot. Rafał Manowski

Dotleniacz zaistniał na skwerze przy placu Grzybowskim na terenie dawnego getta. Artystka celowo wybrała obszar obciążony historią naznaczony traumą – puste i martwe miejsce w centrum miasta. Dla artystki była to próba przywrócenia tej przestrzeni mieszkańcom, stworzenia dającej wytchnienie enklawy poza czasem i poza podziałami. Miał to być fragment miasta zachęcający do spotkań i integracji. Akcję poprzedziły badania archeologiczne. Instalacja składała się ze sztucznego stawu zaopatrzonego w urządzenia ozonujące powietrze i wytwarzające mgiełkę. Staw był otoczony zielenią, kwiatami i specjalnie zaprojektowanymi siedziskami. Artystka chciała, aby forma *Dotleniacza* była przystosowana do potrzeb mieszkańców, którzy potrzebują miejsca, by odetchnąć – dosłownie i w przenośni. Odzew ze strony mieszkańców był entuzjastyczny, codziennie przychodzili odpoczywać przy *Dotleniaczu*. Ich obecność stała się szybko najważniejszym składnikiem sytuacji, której artystka nie starała się modyfikować. Jak powiedziała w jednym z wywiadów: „Najistotniejsze jest uruchomienie relacji i oddanie ludziom władzy”. Podczas demontażu instalacji mieszkańcy zbierali podpisy pod petycją, aby pozostała ona na placu na stałe. Projekt artystki sprowokował ważną dyskusję o sztuce miejskiej i zagadnieniach upamiętniania historii.